

Finnish version

Translation: Elina Lehtonen, University of Helsinki, Finland, elina.lehtonen@helsinki.fi

Commented: Toni Eerola, Geological Survey of Finland, toni.eerola@gtk.fi

Kapkaupungin lausunto geotiikasta

Esipuhe

Geotiikkaa käsittelevässä Kapkaupungin lausunnossa ilmaistut käsitteet, arvot ja näkemykset geotieteilijöiden yksilöllisistä vastuista heijastavat kansainvälistä yksimielisyyttä. Lausunnon tarkoituksena on kiinnittää geotieteilijöiden ja organisaatioiden huomio ja kannustaa heitä parantamaan yhteisiä toimintalinjojaan, suuntaviivojaan, strategioitaan ja työkalujaan varmistaakseen, että he omaksuvat tietoisesti (geo)eettisen ammatillisen käytöksen työssään.

Johdanto

Geotieteet vaikuttavat merkittävästi nykyaikaisten yhteiskuntien toimintaan ja tietoperustaan.

Geotieteilijöillä on erityisiä tietoja ja taitoja, joita tarvitaan maapallon geologisen järjestelmän tutkimiseen, hallintaan ja siihen puuttumiseen ihmisten elämän ja hyvinvoinnin tukemiseksi, geologisilta hasardeilta suojelemiseksi sekä luonnonvarojen kestävä hallinnan ja käytön varmistamiseksi. Tämä sisältää eettisiä velvoitteita. Siksi geotieteilijöiden on omaksuttava eettiset arvot voidakseen parhaiten palvella yleistä etua.

Geoetiikka on nouseva aihe, joka edistää ajattelua geotieteissä ja geotieteiden harjoittamista laajemmassa kontekstissa, jossa geotieteilijät ovat vuorovaikutuksessa kollegoiden, yhteiskunnan ja planeetan kanssa.

Vain takaamalla tutkijoiden ja toimijoiden tiedollisen vapauden maapallon geologisten järjestelmien tutkimiseen ja löytämiseen, voivat geotieteilijät noudattaa työssään eettisiä lähestymistapoja. Samoin vain lisäämällä tutkijoiden ja toimijoiden tietoisuutta työnsä eettisistä vaikutuksista on mahdollista kehittää laadukasta geotiedettä palvelemaan yhteiskuntaa ja vähentämään ihmisen ympäristövaikutuksia.

Geoetiikan määritelmä

Geoetiikka koostuu niiden arvojen tutkimuksesta ja pohdinnasta, jotka tukevat asianmukaista käyttäytymistä ja käytäntöjä kaikkialla, missä ihmisen toiminta on vuorovaikutuksessa maapallon geologisen järjestelmän kanssa.

Geoetiikka käsittelee geotieteiden tiedon, koulutuksen, tutkimuksen, käytännön ja viestinnän eettisiä, sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutuksia sekä geotieteilijöiden sosiaalista roolia ja vastuuta toiminnassaan.

Tarkoitus

Geoetiikan edistäminen on välttämätöntä ammatillisen työn laadun ja geotieteiden uskottavuuden parantamiseksi, korkeatasoisen geotieteen edistämiseksi, kestävien hyötyjen takaamiseksi

paikallisyhteisöille sekä ympäristön suojelemiseksi paikallisesti ja globaalisti; kaiken tavoitteena on luoda ja ylläpitää edellytykset tulevien sukupolvien terveelle ja kukoistavalle kehitykselle.

Geoetiikan perimmäiset arvot

- Geotieteilijän rehellisyys, tinkimättömyys, läpinäkyvyys ja luotettavuus, mukaan lukien tieteellisten menetelmien tiukka noudattaminen;
- Pätevyys, sisältäen säännöllisen koulutuksen ja elinikäisen oppimisen;
- Tiedon jakaminen kaikilla tasoilla on arvokasta toimintaa, mikä tarkoittaa tieteen ja tulosten kommunikointia ottaen samalla huomioon olemassa olevat rajoitukset, kuten todennäköisyydet ja epävarmuustekijät.
- Tietojen ja datan lähteiden tarkistaminen, ja objektiivisten, puolueettomien vertaisarviointiprosessien soveltaminen teknisiin ja tieteellisiin julkaisuihin;
- Työskentely yhteistyön ja vastavuoroisuuden hengessä, mikä edellyttää erilaisten ajatusten ja hypoteesien ymmärtämistä ja kunnioittamista;
- Luonnonprosessien ja -ilmiöiden kunnioittaminen mahdollisuuksien mukaan, kun suunnitellaan ja toteutetaan ympäristöön kohdistuvia toimia;
- Geodiversiteetin suojeleminen olennaisena osana elämän ja biologisen monimuotoisuuden, kulttuurisen ja sosiaalisen monimuotoisuuden kehittymistä sekä yhteisöjen kestävästä kehityksestä;
- Geologisen perinnön – joka kokoaa yhteen tieteellisiä ja kulttuurisia sekä luontaista sosiaalista ja taloudellista arvoa omaavia tekijöitä – kasvattaminen, mikä vahvistaa ihmisen ympäristöönsä kuulumisen tunnetta;
- Taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kestävyys varmistaminen tulevien sukupolvien energian ja muiden luonnonvarojen turvaamiseksi.
- Edistetään geotieteisiin liittyvää koulutusta ja kaikille suunnattua viestintää, mikä tukee kestävästä talouskehityksestä, geohazardien ehkäisemistä ja lieventämistä, ympäristönsuojelua sekä lisää yhteiskunnan sietokykyä ja hyvinvointia.

Geoettinen lupaus

Seuraavan Hippokrateen kaltaisen valan ("Geoettinen lupaus") hyväksymistä ehdotetaan uransa alkuvaiheessa oleville geotieteilijöille, jotta edistettäisiin geoettisten arvojen kunnioittamista geotieteen tutkimuksessa ja käytännössä:

Lupaan...

... Harjoittaan geotieteitä täysin tietoisena yhteiskunnallisista vaikutuksista ja teen parhaani suojellakseni maapalloa ihmiskunnan hyödyksi.

... Ymmärrän vastuuni yhteiskuntaa, tulevia sukupolvia ja maapalloa kohtaan kestävästä kehityksestä puolesta.

... Asetan työssäni etusijalle yhteiskunnan edun.

... En koskaan käytä geotieteellistä tietoa väärin ja vastustan siihen kohdistuvia rajoituksia ja painostusta.

... Olen aina valmis antamaan tarvittaessa ammatillista apuani, ja tuon asiantuntemukseni puolueettomasti päätöksentekijöiden käyttöön.

... Jatkan geotieteellisen tietämykseni elinikäistä kehittämistä.

... Säilytän työssäni aina älyllisen rehellisyyden, ja tiedostan osaamiseni ja taitojeni rajat.

... Toimin vaaliakseni geotieteiden kehittämistä, geotieteellisen tiedon jakamista ja geoettisen lähestymistavan levittämistä.

... Aion aina kunnioittaa maapallon prosesseja työssäni geotieteilijänä.

Lupaan!

Loppulausunto

On välttämätöntä parantaa geotieteilijöiden rooleja ja vastuuta yhteisöissä ja ympäristöissä missä he asuvat, sekä kiinnittää huomiota jokaisen tutkijan omaantuntoon ja suhteisiin kollegoiden kanssa. Ihmiskunta kohtaa tulevaisuudessa suuria ympäristöhaasteita. Geotieteilijöillä on osaamista, joka on olennaista yhteiskunnan suuntaamiseksi kohti kestävämpiä käytäntöjä tietoisessa vuorovaikutuksessamme maapallon kanssa. Luonnontieteitä laajempaa tietopohjaa käyttäen geotieteilijöiden on omaksuttava monialaisia lähestymistapoja talous- ja ympäristöongelmiin ja otettava huomioon (geo)eettiset ja sosiaaliset näkökulmat. Geotieteilijät ovat ensisijaisesti yhteiskunnan palveluksessa. Tämä on heidän toimintansa syvin tarkoitus.

Tulevina vuosina eettiset ja sosiaaliset kysymykset ovat keskeisiä tieteellisessä ja julkisessa keskustelussa, etenkin kun käsitellään esimerkiksi energiahuoltoa, georesurssien käyttöä, maankäytön suunnittelua, saastumisen torjuntaa, georiskien vähentämistä sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista ja sen lieventämistä. Lisäksi suurten tietomäärien käsittely, tiede- ja riskiviestintä, koulutusstrategiat, tutkimuksen tinkimättömyys, häirinnän ja syrjinnän vastaiset politiikat, sukupuolten tasapuolinen edustus ja toimintarajoitteisten henkilöiden osallistaminen tulevat olemaan keskeisiä aiheita geotieteilijöille.

Geotiedeyhteisön jäsenten (geo)eettisen tietoisuuden ja osaamisen lisääminen on välttämätöntä myös yleisön luottamuksen ja uskottavuuden lisäämiseksi. Tämä voidaan saavuttaa lähitulevaisuudessa parhaiten kahdella tavalla: edistämällä tehokkaammin olemassa olevia ohjeita, kuten eettisiä ja käyttäytymissääntöjä ja tutkimuksen rehellisyyttä koskevia lausuntoja; ja ottamalla geoetiikka geotieteen opetussuunnitelmiin, jotta geoetiikasta tulee geotieteilijöiden koulutuksen ja ammatillisen toiminnan peruspiirre.